

STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ

OBSAH

Rozhovor s prorektorem Masarykovy univerzity Janem Svatoněm	3
Čtrnáct měsíců ministryní spravedlnosti (Daniela Kovářová)	6
Právo poškozeného na účinné a nezávislé vyšetření některých trestných činů jako základní lidské právo (Petr Konůpka)	7
Historický vývoj obnovy řízení včetně polemiky s rozhodnutím Nejvyššího soudu (Petr Aulický)	17
K odpovědnosti za škodu při zadávání veřejných zakázek (Karel Marek)	22
Ještě ke zvláštním zprávám v soustavě státního zastupitelství (Jaroslav Pícha)	25
Splň své závazky nebo na tebe podám trestní oznámení ... (Ondřej Štefánik)	28
Ještě k doзору nad detencí ... (Jakub Chromý)	30
Je konec postihu drog za volantem? (Jan Řeháček)	32
15 let ústavy Kazachstánu (Anarbek Karašev)	34
Typický ministerský den (Daniela Kovářová)	35
Recenze: Halasz: Církev, národ, stát – Daniel Bachát a jeho budapešťanské roky (Zdeněk Koudelka)	37
Příloha: Sbírka rozhodnutí ve věcech trestních č. 9/2010 (judikáty č. 775/2010 až 779/2010)	

Vydal Novatrix, s. r. o., Praha 10 - Dubeč, Starodubečská 526/16a, PSČ 107 00, IČO 28191374

Vychází dvanáctkrát ročně, číslo 9/2010, celkově číslo 85, ročník VIII., redakční uzávěrka 13. 8. 2010

Toto číslo bylo dáno do výroby 24. 8. 2010, den vydání 15. 9. 2010

Stanoviska a názory obsažené v jednotlivých článcích a příspěvcích jsou stanovisky a názory autorů

ISSN 1214-3758, Reg. č. MK ČR E 14582; základní roční předplatné 2899 Kč

Časopis je zařazen v Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice (www.vyzkum.cz)

Příspěvky do časopisu lze posílat na mailovou adresu krejcirikova@nsz.brn.justice.cz.

Redakční rada:

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D., předseda, Doc. JUDr. Jozef Čentéš, Ph.D. (Slovensko), Doc. Dr. Ivan Halász, PhD (Maďarsko), JUDr. Daniela Kovářová, JUDr. Kateřina Krejčířiková, tajemnice, Doc. JUDr. Karel Marek, CSc., Mgr. Tomáš Palovský, JUDr. Jiří Pospíšil, Prof. JUDr. Petr Průcha, CSc., JUDr. Miroslav Růžička, Ph.D., JUDr. Karel Šabata, Mgr. Jan Záruba.

Podmínky přijetí díla k uveřejnění:

Předáním díla k publikaci v periodikách Novatrix, s. r. o. poskytuje autor nakladatelství právo dílo užít v duchu autorského zákona. Autor souhlasí s tím, že okamžikem zveřejnění díla v periodických publikacích vzniká mezi ním a nakladatelstvím licenční nakladatelská smlouva s nevýhradní licencí, která nevyžaduje písemnou formu. Odměna za nabytí licence bude poskytnuta autorovi podle zásad honorářové politiky nakladatelství. Autor v elektronické podobě spolu s dílem doloží čtyři až pět vět anotace v českém a anglickém jazyce (přeloží i název příspěvku) a fotografií. Délka textu nesmí přesáhnout 40 000 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou. Doporučujeme užít písmo Times New Roman velikosti 12 a řádkování 1. Zasláné odborné příspěvky jsou recenzovány členy redakční rady, která rozhodne o jejich publikaci.

Redakce: Jaroslav Šprongl (editor) 246 082 306, Dana Kučerová (distribuce) 246 082 310; grafická úprava a sazba: MARSA s.r.o.

Tisk: Grafotechna Print, s. r. o., Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13

Distribuce: Novatrix, s. r. o., Praha 10 - Dubeč, Starodubečská 526/16a; ADLEX spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5

Čtrnáct měsíců ministrů spravedlnosti

JUDr. Daniela Kovářová,
ředitelka Justiční akademie
v Kroměříži
dkovarova@akademie.justice.cz

Dne 24. března 2009 ve večerních hodinách vyslovila Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky nedůvěru vládě Mirka Topolánka. V té chvíli jsem byla v Brně, v domě své matky jsem dokončovala třetí sérii cviků zvaných sed-leh a přemýšlela nad záludnostmi tohoto světa. Třeba nad zvláštností velící pamatovat si, co jsme dělali v okamžiku, kdy zabili Kennedyho nebo kdy teroristé zaútočili na Dvojčata. V tuto chvíli jsem ještě nevěděla, že vyslovení nedůvěry vládě ovlivní můj život.

Naopak – v klidu jsem docvičila sedy-lehy, zhasla televizi a šla do kina.

Pak přišla nabídka, která mi připadala stejně neuvěřitelná jako nepravděpodobná. Řekla jsem ano a od té doby už jen sledovala, co se kolem mě děje. Do onoho okamžiku jsem sama sebe považovala za relativně úspěšnou rozvodovou advokátku, schopnou organizátorku vzdělávání pro advokáty, expertku na problematiku advokátního tarifu a inovátorskou ředitelku Justiční akademie.

Po zveřejnění mé nominace všechno přestalo platit a já se znovu narodila. Také jsem okamžitě ztratila soukromí i část kamarádů, u nichž převážila závist nad soudností. A během následujících čtrnácti měsíců mě nejspíš zavrhl další, kteří popřáli sluchu médiím.

Ministryni spravedlnosti jsem byla od 8. května 2009 do 13. července 2010. 1,17 roku. Nebo 14 měsíců. 61 týdnů. 426 dní. 10 227 hodin. 613 620 minut. Nekonečno ...

Když dnes přemýšlím o tom, proč jsem byla jednou z oslovených, napadá mě soubor důvodů: Mirek Topolánek si přál ženu odjinud než z Prahy, právníčku, na vedoucím postě v justici, mající negativní lustrační osvědčení a schopnost být okamžitě k použití. Takže v hlavní roli náhoda a štěstí.

To jsem ovšem netušila, že v okamžiku zveřejnění mé nominace moje profesní minulost, to, jaká jsem či co dělám, přestane existovat a mnohem podstatnější se stane mé dávné koketování s KSČ a kladný vztah k sexu.

Původní zadání znělo: podržet pět měsíců Ministerstvo spravedlnosti v podobě, ve které ho provozoval

dosavadní ministr Jiří Pospíšil. Poslední rok jsem s ním z pozice ředitelky Justiční akademie, do níž mě jmenoval, spolupracovala a tedy v jistém smyslu z povzdálí jeho kroky sledovala.

Myslela jsem si, že jsem připravena. V naivní víře, že po třidvaceti letech v justici vlastně justici znám, vím, co má ministr dělat, spravovat či řídit. Neznajíc politiky a o politiku se do té doby nezajímajíc. Jak naivní ... a jak krátkozraké. Z pěti měsíců bylo nakonec měsíců čtrnáct a z pouhého „podržení“ či „pohlídání“ nutnost sestavovat rozpočet a pokračovat v nezbytných krocích i v dalším období.

Co mi posledních 14 měsíců přineslo?

Prosté statistické součty nebudou vypovídající a pro mnohé ani podstatné, přesto: během oněch čtrnácti měsíců jsem:

- jmenovala desítky státních zástupců a exekutorů, notářských a exekutorských kandidátů, insolvenčních správců, znalců, tlumočnicků a vyšších soudních úředníků,
- protlačila Sněmovnou či Senátem dvě desítky zákonů a evropských dokumentů,
- reagovala na deset poslaneckých interpelací,
- vycestovala na 18 zahraničních cest,
- přijala 4 zahraniční delegace a desítky českých,
- strávila 55 nocí mimo domov, z toho 25 nocí v hotelích zahraničních,
- položila 15 věnců při pietních a vzpomínkových akcích,
- ocenila desítky zasloužilých či jinak významných jedinců,
- poskytla 165 rozhovorů či vystoupení pro média,
- více než stokrát zahajovala konference, sjezdy, sněmy či slavnostní setkání,
- autem najezdila přes 84 000 kilometrů,
- přibrala šest kilo,
- zapsala si do kontaktů 450 nových jmen,
- podepsala stovky dopisů, lejster, podání, zpráv či stanovisek.

Co se mi povedlo:

- otevřít společenskou debatu o náhradním mateřství, výživném, spodní hranici trestní odpovědnosti,
- bez kolizí rozběhnout systém datových schránek a nový trestní zákoník,
- personálně dokončit obsazení státního zastupitelství,
- získat finanční prostředky na dofinancování nákladů justice v roce 2009,
- získat minimální finanční krytí justice pro rok 2010,
- s výjimkou dvou právních předpisů (zákona o mediaci a zákona o soudních poplatcích) dokončit legislativní proces všech právních předpisů a norem připravovaných Ministerstvem spravedlnosti,
- připravit věcný záměr nového zákona o znalcích a tlumočnících,

- připravit paragrafové znění zákona o trestní odpovědnosti právníků osob,
- přesvědčit justici o nutnosti sjednotit soudní praxi v otázkách výživného,
- změnit systém posuzování psychotestů pro výběr uchazečů pro práci soudce či státního zástupce,
- uhájit pozici České republiky na úrovni Evropské unie pro oblast justice,
- dokončit na úrovni předsednictví včetně řízení závěrečné Rady ministrů spravedlnosti,
- ocenit a poděkovat řadě soudců, státních zástupců, vyšších soudních úředníků, zapisovatelek a šéfů správy, bez jejich každodenní mnohaleté práce pro justici by justice nemohla existovat.

Co se mi nepovedlo:

- mediálně obhájit vypsání výběrového řízení na monitoring domácího vězení,
- legislativně dokončit změny v systému exekucí,
- uchránit ministerstvo od mediálních útoků,
- pamatovat na to, že mediální strategie každého kroku je minimálně stejně důležitá jako onen krok sám

Co mě udivilo:

- virtuální realita zobrazovaná celostátními médii a její zničující vliv na skutečnost,
- rezignace médií na objektivitu informací v protikladu s jejich touhou po senzaci či konfliktu,
- herecké schopnosti politiků vylučující vztahy založené na důvěře a otevřenosti,
- realizace zásady „není tak důležité něco dělat, jako o tom mluvit“,
- množství nepřátel, s nimiž jsem v minulosti dobře vycházela a jimž jsem nikdy – minimálně úmyslně – neublížila.

Je srpen 2010. Skončila jsem, vrátila úřad svému předchůdci a sebe zpět do Justiční akademie. Ale nikdy nevzkročíš dvakrát do stejné řeky, ani já už nejsem stejná. Možná poučenější, protože některé kroky nebudu dělat, neboť jsou neúčelné.

A informace v médiích budu číst jinak. A pokusím se všem nevěřit, neboť informace jsou jako Pandořina skříňka. Loňská voda odtekla a podoba koryta se mezi tím změnila. Časem uvidím. Přesto v tuto chvíli: ničeho nelituji.

* * *

STAĎ

Právo poškozeného na účinné a nezávislé vyšetření některých trestných činů jako základní lidské právo

Mgr. Petr Konůpka,
kancelář vládního zmocněnce
pro zastupování ČR
před Evropským soudem
pro lidská práva,
Ministerstvo spravedlnosti
pkonupka@msp.justice.cz.

I. Úvod

V polovině devadesátých let minulého století se v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) počalo rýsovat nové základní lidské právo – právo poškozeného na to, aby státní orgány účinně a nezávisle objasnily určité události a identifikovaly osoby, které jsou za ně odpovědné. V samotném textu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod¹ (dále jen „Úmluva“) tedy takové právo nenajdeme. V rozsudku *McCann a ostatní proti Spojenému království*² Soud poprvé konstatoval, že povinnost chránit právo na život zakotvená v článku 2 Úmluvy ve spojení s obecnou povinností státu obsaženou v článku 1 Úmluvy zajistit každému, kdo se nalézá v jeho jurisdikci, práva a svobody definované v Úmluvě, znamená, že je nutné, aby v případě, že jednotlivec byl zbaven života v důsledku použití síly, a to zejména státními orgány, byla tato událost předmětem nějaké formy účinného úředního vyšetřování. V opačném případě by byl zákaz svévolného zabití ze strany státních orgánů v praxi neúčinný.

Soud tedy dovodil, že článek 2 Úmluvy zakotvující právo na život v sobě implicitně obsahuje tzv. „pozitivní“ či „procesní“ povinnost státu a jí korelující základní právo poškozeného, jehož respektování bude napříště

¹ Zák. č. 209/1992 Sb.

² Č. 18984/91, 5. září 1995, velký senát, § 161.